

13

Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava, Kocel'ova 17.

V ý r o č n á z p r á v a
o č i n n o s t i z a r o k 1967

Prerokované na schôdzi Ústavnej rady dňa 5.I.1968
a na plenárnej schôdzke ústavu dňa 8.I.1968

Spracované podľa smerníc Predsedníctva SAV č.6/67

I. NAJDŔLEŽITEJŠIE VEDECKÉ PRÁCE

X-18-1/1 - Percepcia v intramodálnom a intermodálnom kontexte /zodp. riešiteľ S. Dornič a 6 pracovníkov/

Úloha sa začala riešiť v roku 1966. Po primeranej teoreticko-metodologickej príprave mala väčšina prác v uplynulom roku experimentálny charakter.

Vo výskume aktivačnej úrovne ako miery intenzity motivácie v percepčných experimentoch sa špecifikoval vzťah medzi druhom, resp. intenzitou stimulácie a zmenami aktivačnej úrovne. Vzťah k sledovaným percepčným výkonom sa nezistil. Motivačné činitele endogenného pôvodu obmedzovali vplyv externých motivačných činiteľov /A. Uherík/.

Na základe výsledkov z roku 1966 sa v riešení úlohy "Percepčné výkony v závislosti od stupňa rovnováhy nervových procesov" pokračovalo experimentálnym výskumom, v ktorom sa porovnávali niektoré ukazovatele balansu nervového systému vzhľadom na faktory extra- a introverzie. Predbežné výsledky ukázali, že osoby s balansom, charakterizovaným prevahou excitácie, patrili prevažne do skupiny introvertov a naopak /O. Halmiová/.

Použitie verbálnych signálov vo vigilančnej úlohe ukázalo, že na rozdiel od iných druhov podnetov nedochádza ani v hodinovej úlohe k výraznejšiemu poklesu koncentrácie pozornosti /I. Šípoš/.

V štúdiu problému závislosti percepcie na párovej činnosti sa uzavrela základná etapa - teoretické spracúvanie problematiky; formulovala sa dôležitá hypotéza o súperivom charaktere párových funkcií a o progresívnej úlohe laterálnej preferencie /G. Horkovič, D. Kováč/.

V pokračujúcom výskume mechanizmov percepčnej pamäti vzhľadom na jednotlivé zmyslové modality sa získali nové fakty, demonštrujúce superioritu sluchu nad zrakom v krátkodobých reprodukčných úlohách. ~~Okrem toho~~ sa zistilo, že rozsah percepčnej pamäti možno zväčšiť variovaním intenzitných pomerov stimulácie /S. Dornič/.

Rozsiahly experimentálny výskum interpersonálneho prenosu zrakovej informácie ukázal, že tento prenos vedie k značnému skresleniu aj veľmi jednoduchej percepčnej informácie, pričom zložitejšie štruktúry sa celkom deformujú. Dôležitým činiteľom

bol vek a pohlavie pokusných osôb /D.Kováč/. Pohlavie sa ukázalo ako závažný faktor aj vo výskume subjektívnej istoty, ktorý bol pokračovaním experimentov z roku 1966 /D.Kováč/.

X-18-4-6 - Analýza práce operátora v automatizovanej výrobe
/zodp.riešiteľ J.Daniel a 4 pracovníci/.

Úloha sa začala riešiť v r.1967 a jej prvá časť mala terénny i laboratórny charakter.

Pokiaľ ide o psychickú záťaž u operátora, zistila sa významná korelácia medzi sekundárnou činnosťou v danom experimente a úspešnosťou na pracovisku. Vykonali sa tiež dlhodobejšie časové štúdie /pozorovanie operátorov v priebehu viacerých smien/ v dvoch prevádzkach n.p.Slovnaft. Výsledky hodnotenia pracovníkov nadriadenými sa korelovali s výsledkami v psychologických testoch, čím sa získali komplexné miery pre posudzovanie činnosti operátora /Daniel-Stríženec/.

V súvislosti s diagnostikovaním zrakovej únavy sa vyhodnotili adaptačné krivky na šum. Ukázali sa však nevýznamové rozdiely zisťovaných stupňov citlivosti medzi profesiami s rôznym stupňom účasti zraku v práci /H.Florek/.

Pri overovaní niektorých zložiek myslenia u operátora sa ukázalo, že použité neverbálne testy sú vhodnejšie pre diagnostikovanie ako verbálne testy /V.Košinár/.

Heuristické postupy v myslení operátora sa laboratórne skúmali pomocou aparatury PSI. Jednotlivé ukazovatele výkonu vysoko navzájom korelovali. Pokiaľ ide o koreláciu s testami, významová zhoda bola s reakčným časom a názorovými radmi. Ukázalo sa nutným aparaturu prispôbiť k rýchlej zmene programu, resp. k pravdepodobnostným situáciám. Výsledky boli zhrnuté v referátoch na medzinárodných kongresoch /M.Stríženec/.

Štatisticky sa spracovávali niektoré výsledky dosiahnuté elektrofyziológickými metodikami pri skúmaní jemných pohybov. Rozdiel medzi skupinou osôb s manuálnym tréningom a bez neho je výraznejší pri obťažnejšej úlohe /J.Boroš/.

- . -

Z naznačeného vyplýva, že obe čiastkové úlohy, ktoré sú súčasťou štátneho plánu výskumu, sa riešili systematicky a v zmysle plánu budú pokračovať v ďalších rokoch.

II. UPLATNENIE VÝSLEDKOV VEDECKEJ PRÁCE

Keďže na pracovisku prevláda základný výskum, uplatnenie výsledkov v praxi je závislé od činnosti aplikovaných a rutinných pracovísk, ktorých je u nás neprimerane málo. Naďalej hlavnou formou odovzdávania výsledkov je publikačná činnosť ústavu.

Okrem časopisu Studia psychologica, ktorý v zahraničí získava postupne primeranú pozíciu v konkurencii medzinárodných časopisov, ústav začal s vydávaním cyklostylovaných polopublikácií - Zprávy Ústavu experimentálnej psychológie SAV. Ich cieľom je pohotovo sprístupniť výsledky dosahované v základnom výskume ostatným pracoviskám i jednotlivcom v ČSSR. Doteraz vyšlo 20 čísiel Zpráv, z ktorých každé podáva stručnú informáciu o niektorom z práve ukončených výskumných projektov /na ilustráciu príloha/.

Vo forme abstrakt sú zahraničné pracoviská informované o činnosti ústavu ročenkou Annual Report, ktorá bola rozoslaná v počte 130 kusov.

Z výskumných úloh zameraných aj na prax, možno spomenúť výskum činnosti operátora v automatizovanej výrobe, na ktorom práca pokračuje.

Výsledky predchádzajúcej úlohy, ukončenej v r.1966 /Základné psychologické problémy automatizácie/, ktorá bola oponovaná v marci 1967, mohli by sa priebežne uplatňovať v n.p.Slovnaft.

Pre širšie odborné kruhy je určená kniha J.Daniela Psychologické aspekty pracovného zácviu /Bratislava, Práca 1967/, ktorá sa stretla s priaznivým ohlasom u recenzentov.

Odmeny za vedeckú činnosť, udeľované Kolégiom dostali autori práce J.Daniel a M.Stríženeč: Základné psychologické otázky automatizácie ako aj publikácie D.Kováč a G.Horkovič: Psychologické aspekty laterálnej preferencie.

Publikácie pracovníkov ústavu sú systematicky spracovávané vo svetových bibliografických zdrojoch /najmä Psychological Abstracts/.

Zoznam pôvodných prác, publikovaných v roku 1967 uvádzame v prílohe.

III. ČINNOSŤ VEDECKO-ORGANIZAČNÁ

a/ Ústav je hlavným pracoviskom úlohy štát. plánu výskumu X-18-1 Problémy všeobecnej psychológie. V spolupráci s Katedrou psychológie FFPU v Olomouci sa uskutočnilo v marci 1967 trojdňové pracovné zasadnutie riešiteľov pracujúcich v oblasti vnímania a myslenia. Na porade odznelo 18 referátov a posúdili sa aj plánované výskumné projekty.

b/ Z iniciatívy ústavu sa v septembri 1967 uskutočnilo I. stretnutie psychológov podunajských krajín, v rámci ktorého ústav usporiadal Sympóziu o problémoch vnímania. Na podujatí sa zúčastnilo 55 pracovníkov, z čoho bolo 38 zahraničných /z 13 štátov/. Sympóziu možno pokladať za medzinárodnú oponentúru úloh štát. plánu výskumu za r. 1960-65 o vnímaní. Toto podujatie znamenalo podstatné preniknutie výsledkov činnosti ústavu do zahraničia.

c/ V decembri 1967 sa usporiadala panelová diskusia o aktuálnych problémoch inžinierskej psychológie s medzinárodnou účasťou, ktorá znamenala prínos najmä po stránke metodologickej.

d/ Na III. medzinárodnom ergonomickom kongrese v Birminghame predniesol referát M. Stríženec. V NSR D. Kováč prednášal na 9. zasadnutí experimentálne pracujúcich psychológov v Düsseldorfe ako aj na štyroch západonemeckých univerzitách. Na univerzitných dňoch v Alpbachu /Rakúsko/ referoval I. Šípoš. Na medzinárodnom ergonomickom sympóziu v Prahe referovali J. Daniel a M. Stríženec.

e/ Z vystúpení na domácich odborných podujatiach možno spomenúť referát S. Dorniča na jubilejnom zasadnutí ČSPS v Brne, príspevky I. Šípoša a M. Stríženeca na sympóziu Slovenskej kybernetickej spoločnosti v Smoleniciach a J. Daniela na konferencii o práci závodného psychológa a sociológa v Opatovej.

f/ Pracovníci ústavu priebežne poskytovali konzultácie a expertízy najmä týmto pracoviskám: Katedra psychológie PF v Trnave a Nitre, Výskumný ústav hygieny, Čsl. výskumný ústav práce, Ústav ekonomiky a organizácie stavebníctva.

g/ Pracovníci ústavu sa podieľali na vedecko-organizačnej práci v rámci Československej a Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Pri ústave je sekretariát SPS a A. Uherík je vedeckým tajomníkom SPS.

IV. VÝCHOVA VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV A SPOLUPRÁCA S VYSOKÝMI ŠKOLAMI

V uplynulom roku obhájili kandidátsku dizertačnú prácu traja pracovníci ústavu /J.Boroš, H.Florek, O.Árochová/. Internú aspirantúru ukončil jeden pracovník /V.Košinár/, čím všetci psychológovia ústavu ukončili vedeckú prípravu. Pracovisko školí 5 externých aspirantov.

Pracovníci ústavu majú čiastkové úväzky na Prírodovedeckej fakulte v Bratislave /I.Šípoš/, Vysokej škole výtvarných umení /H.Florek/, Pedagogickej fakulte v Trnave /D.Kováč, S.Dornič, A.Uherík, V.Košinár/. Na postgraduálnom školení Vysokej školy ekonomickej v Bratislave prednášali J.Daniel, M.Stríženec, V.Košinár. Fakultatívnu prednášku pre Katedru psychológie FFUK, kde prebieha výchova odborných psychológov, mal J.Daniel. Žiaľ, nikto z pracovníkov ústavu tu systematicky neprednáša.

V ústave pracujú 3 vedecké pomocné sily z FFUK. Bolo by v záujme zintenzívnenia psychologickéj výuky, keby vedeckí pracovníci ústavu viedli niektoré diplomové práce poslucháčov.

Pravidelnú spoluprácu na úseku vedecko-výskumnom má pracovisko s Katedrou psychológie Pedagogickej fakulty v Trnave.

V. VEDECKO-POPULARIZAČNÁ A KULTÚRNO-POLITICKÁ ČINNOSŤ

Ústav spolupracoval pri dlhodobom školení vedúcich pracovníkov závodu J.Dimitrova /J.Daniel, I.Šípoš/, Strojársko-metalurgických závodov v Dubnici /J.Daniel, D.Kováč/, v závode Praga v Žiline /M.Stríženec/, Šmeralove závody v Trnave /D.Kováč, J.Daniel, V.Košinár/ a pracovníkov zo žilinského okresu /I.Šípoš, M.Stríženec, D.Kováč/.

Pokračovala spolupráca s Čs.rozhlasom, Čs.televíziou, Socialistickou akadémiou. Pracovníci ústavu predniesli spolu 110 prednášok, čo je v porovnaní s minulým rokom o tretinu menej.

Vedecko-popularizačné články v počte 30 boli uverejnené v Svete vedy, Prírode a spoločnosti, Pravde, Smene a inde, čo je tak isto v zostupnom trende.

VI. KÁDROVÁ PRÁCA

Všetci psychológovia ústavu /12/ sú vedeckými pracovníkmi, z čoho 3 sú samostatnými vedeckými pracovníkmi, 8 je vedeckých pracovníkov a 1 vedecký asistent.

Hoci sa v uplynulom roku čiastočne zlepšil číselný pomer spolupracujúcich zložiek ku výskumným pracovníkom, naďalej je aktuálne rozšíriť počet technických asistentov a laborantov. Značnou prekážkou pri získavaní psychológov za pracovníkov ústavu sú neprimerane nízke platy v relácii s vysokými školami a rezortami. Túto otázku podrobnejšie rozoberáme vo zvláštnom prípise.

VII. ZÁVERY A NÁVRHY

Za najdôležitejší prínos t.r. pokladáme preniknutie výsledkov vedecko-výskumnej činnosti ústavu do zahraničia. Stalo sa to najmä prostredníctvom smolenického sympózia, v závere ktorého odznelo vysoké hodnotenie úrovne práce u nás zo strany zahraničných účastníkov. Ústav experimentálnej psychológie SAV bol tu oficiálne označený ako popredné centrum experimentálnej psychológie v Európe. Za uplynulý rok ústav navštívilo 60 zahraničných pracovníkov, pričom zo Švédska a NSR došli žiadosti o dlhodobé stáže. To všetko nás, ako aj tých, ktorí zabezpečujú rozvoj nášho pracoviska zaväzuje, naďalej udržať teoretickú a metodickú úroveň výskumných prác na svetovej úrovni.

Nerovnaký podiel jednotlivých pracovníkov na celkovej produkcii ústavu - nedostatok kritizovaný v minuloročných záveroch - sa trochu vyrovnal, avšak naďalej treba venovať zvýšenú pozornosť produktivite niektorých pracovníkov. V súvisení s tým treba kritizovať nedostatočné využívanie literárnych prameňov /najmä časopisov/, ktoré aj v minulom roku v našej knižnici značne vzrástli. Treba čím skôr ukončiť základné spracovanie časopiseckých prameňov, aby sa mohli sprístupniť pre širšiu verejnosť. Očakáva sa, že teraz po dokončení adaptačných prác, dôjde k skvalitneniu konštrukčnej práce v ústave tak čo do termínov, spoľahlivosti, ako aj vzhľadu konštruovaných metód. Dodržiavanie zásad nového pracovného poriadku ústavu má umožniť koncentráciu ústavu ako celku na hlavné úlohy a zabrániť triešteniu síl na druhoradé úlohy. Celkove je žiadúce zvýšiť experimentálnu aktivitu, k čomu sú v ústave už teraz relatívne dobré podmienky.

Čo sa týka využívania výsledkov nášho výskumu v praxi, zlepšenie môže nastať len vtedy, ak sa rozvinie sieť aplikovateľných a rutinných pracovísk, najmä vo výrobných podnikoch. Do úvahy prichádza aj iný variant, t.j. vyčlenenie určitej kapacity ústavu na uskutočňovanie rutinnej práce, napr. v oblasti psychológie dopravy.

Tematické rozšírenie činnosti ústavu nepokladáme za únosné. Pre sociálnu psychológiu, psychológiu osobnosti a iné základné

disciplíny treba založiť v SAV samostatné pracovisko, čo sme zdôvodnili v príslušnom návrhu pre kolégium.

Ťažiskom práce ústavu v našej koncepcii má byť komplexný experimentálny výskum poznávacích funkcií, čo v teoretickej rovine zapadá do oblasti všeobecnej psychológie s najširšou možnosťou aplikácie v pracovnej činnosti človeka /napr, inžinierska psychológia/. Toto zameranie je v súlade so svetovými trendami základného výskumu a niet preto dôvodu podliehať hoci hlasne proklamovaným, predsa len zúženým požiadavkám súčasnej psychologickéj konjunktúry u nás.

1. V roku 1967 bola po značných prietahoch ukončená adaptácia laboratórnych miestností ústavu. Tým sa pracovisko po technickej stránke priblížilo úrovni zahraničných ústavov obdobného zamerania. V porovnaní s nimi však máme nedostatok pracovných miestností, čo brzdí prácu a ďalšie rozšírenie najmä spolupracujúcich zložiek. K zvýšeniu efektívnosti a produktivity žiadame vyriešiť najmä tieto problémy:

a/ prideliť ústavu 3 miestnosti, ktoré sú na chodbe nášho ústavu /Kocelova 17/III.posch./ a nateraz patria Ústavu hydrologie SAV. /Pre Predsedníctvo SAV./

b/ Zabezpečiť dodanie univerzálneho programovacieho a registračného zariadenia Massey-Dickinson v r.1969. Túto požiadavku zdôrazňujeme mimo iného preto, že doteraz sme z drahších devízových prístrojov /napr. tachystoskop/ v dôsledku rôznych prietahov nedostali ani jeden. /Ústredná hospodárska správa pracovísk SAV./

c/ Neodkladne zaviesť ústredné kúrenie do nových miestností vzniknutých adaptáciou. /THS-Ústavov spoloč.vied SAV./

2. Primerane postaveniu akademického pracoviska mali by sa aj do ÚEP prijímať osvedčení vedeckí pracovníci a pomer spolupracujúcich zložiek k výskumným by mal zodpovedať medzinárodne osvedčeným reláciám. Už niekoľko rokov sme neprijali do ústavu pracovníka psychológa, ba naopak v uplynulom roku bolo treba riešiť žiadosti o rozviazanie pracovného pomeru. Jediným dôvodom

boli nízke platy v Akadémii, ktoré najmä v prípade psychológov ako hľadanej profesie, sú v príkrom rozpore s možnosťami mimo Akadémie.

Žiadame preto:

- a/ zaujať stanovisko k nášmu návrhu na riešenie platov v ÚEP /bližšie rozvedené v prílohe pre Predsedníctvo SAV/,
- b/ zvýšiť počet systemizovaných miest pre spolupracujúce a technické kádre. /Predsedníctvo SAV./

3. Keďže hlavná produkcia ústavu má formu publikačnú, usilujeme sa venovať zvýšenú pozornosť ústavom vydávanému časopisu *Studia psychologica*. Z hľadiska komerčných kritérií mohli by sme byť spokojní, pretože prakticky celý náklad je predplácaný. Nemôžeme však byť spokojní s tým, že väčšina predplatiteľov je z ČSSR, hoci *Studia psychologica* - ako jediný cudzojazyčný psychologický časopis v socialistických krajinách - mohol by mať väčší odbyť v zahraničí. Pokiaľ ide o západné štáty, príčinu vidíme v nedostatku propagácie časopisu zaužívanými formami /najmä inzeráty, publikovanie obsahov/, jednak v nedokonalnej technickej úrovni časopisu.

Pre ďalšie zvyšovanie úrovne a odbytu časopisu je potrebné:

- a/ doriešiť technicko-estetickú stránku časopisu tak, aby mohol obstáť aj v tomto smere v medzinárodnej konkurencii,
- b/ zvýšiť preliminár časopisu vzhľadom na jeho cudzojazyčný charakter a výdavky s tým spojené,
- c/ prideliť systemizované miesto pre funkciu výkonného redaktora časopisu.

/Predsedníctvo SAV./

4. Už niekoľko rokov poukazujeme na neprimerané organizačné začlenenie psychológie v rámci Akadémie a na negatívne dôsledky z toho vyplývajúce. Súčasný stav /Vedecké kolégium filozofie, sociológie a psychológie ako aj novozaložená Spoločná komisia Povereníctva školstva a SAV pre pedagogiku a pedagogickú psychológiu /je v rozpore s charakterom psychologických vied ako celku. Teraz, keď existuje Psychologický ústav ČSAV /čím odpadá problém zlej náväznosti na ČSAV/, je požiadavka začleniť psychológiu samostatne, resp. s ostatnými vedami o človeku ešte aktuálnejšia. Vyriešenie tejto organizačnej úlohy budeme požadovať aj naďalej. /Predsedníctvo SAV./

Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava, Kocel'ova 17.

Príloha k výročnej zpráve za rok 1967

Z • z n a m
pôvodných publikovaných prác pracovníkov ÚEP SAV v r.1967

Árochová, O.,

1. Beziehungen zwischen bestimmten Parametern der somatischen und psychischen Entwicklung in Einschulungsalter. *Studia psychol.*, 1967, 9, 126-128.

Boroš, J.,

1. Beobachtung der Erwerbung einfacher motorischer Gewohnheiten mit Hilfe der Elektromyografie. *Studia psychol.*, 1967, 9, 176-194.
2. Blutdruck bei der Motorischen Aktivität. *Studia psychol.*, 1967, 9, 248-260.

Daniel, J.,

1. Effect de la vitesse de presentation de stimuli et de la charge psychique sur le decodage de l'information. *Studia psychol.*, 1967, 9, 68-69. /Spoluautor M.Stríženec/
2. Experimental research into some aspects of the operator's activity I. *Studia psychol.*, 1967, 9, 106-119. /Spoluautor M.Stríženec/
3. Experimental research into certain aspects of operator's activity II. *Studia psychol.*, 1967, 9, 205-210. /Spoluautor M.Stríženec/
4. Einige Ergebnisse arbeits- und ingenieurspsychologischer Forschungen in der ČSSR, Probleme und Ergebnisse der Psychologie, 1967, 20/21, 99.
5. Metódy pracovného zácviu. Štúdie a materiály ČSVÚP, 1967, 4, 28-45.

Dornič, S.,

1. Measurement of satiation in reversible figures. *Studia psychol.*, 1967, 9, 18-24.
2. Očakávanie signálu a vigilančný výkon. *Activ.nerv.super.*, 1967, 9, 184.
3. The course of satiation of optical reversible objects. *Activ.nerv.super.*, 1967, 9, 180-181.
4. Expectancy of signals and the memory trace. *Studia psychol.*, 1967, 9, 87-92.
5. Stimulus intensity and immediate memory span. *Studia psychol.*, 1967, 9, 131-132.

6. Effect of a specific noise on visual and auditory memory span. Scand.J.Psychol., 1967, 8, 155-160.
7. Measurement of aesthetic values by two psychophysical methods. /Spoluautor J.Kuric./ Studia psychol., 1967, 9, 304-305.
8. Auditory information storage and properties of filter. Studia psychol., 1967, 9, 305-306.
9. Subjective distance and emotional involvement: a verification of the exponent invariance. Rep.Psychol. Lab., Univer.Stockholm, Dec.1967.
10. Perception and memory in distance estimation. Rep. Psychol. Lab., Univer.Stockholm, Dec.1967.

Florek, H.,

1. Some aspects of the determination of visual fatigue. Studia psychol., 1967, 9, 45-54.

Horkovič, G.,

1. Laterálna preferencia, súčasný stav a perspektívy /Spoluautor D.Kováč/ Psychologica, 1967, 7, 21-61.

Kováč, D.,

1. Determination of discriminative performance with reference to subjective certainty. Studia psychol., 1967, 9, 77-86.
2. Method for research /investigation/ of promptness in verbal responses. Studia psychol., 1967, 9, 135-136.
3. Quantification of some expressions of certainty-uncertainty. Studia psychol., 1967, 9, 199-204.
4. Association experiment with some expression of certainty-uncertainty. Studia psychol., 1967, 9, 269-277.
5. Perzeptive Verzerrung in der interpersonellen Übertragung von Informationen. In F.Merz, Bericht über den 25.Kongress der Deutschen Gesellschaft für Psychologie, 1967, 598-602. Göttingen, Hogrefe.
6. O vede a ľudskom činiteľovi. Věstník ČSAV, 1967, 76, 509-511.

7. A töbnyelvűség pszichológiai aspektusai. Pszichol. Tanulm., 1967, 10, 51-58.
8. Problémy s problémami psychológie vnímania. Čs.psychol., 1967, 11, 548-562.
9. Laterálna preferencia: súčasný stav a perspektívy. Psychologica, 1967, 7, 21-61. /Spoluautor G.Horkovič/

Stríženec, M.,

1. On research into operator's thinking and decision making. Studia psychol., 1967, 9, 3-17.
2. Effect de la vitesse de presentation des stimuli et de charge psychique sur le decodage de l'information. Studia psychol., 1967, 9, 68-69. /Spoluautor J.Daniel/
3. Myšlienková činnosť operátora v automatizovanej výrobe. Psychol. v ekonomické praxi, 1967, 2, 43-50.
4. Experimental research into some aspects of the operator's activity I. Studia psychol., 1967, 9, 106-119 /Spoluautor J.Daniel/.
5. Experimental research into certain aspects of operator's activity II. Studia psychol., 1967, 9, 205-210. /Spoluautor J.Daniel/.
6. Analysis of operator's thinking activity /Abstracts of papers at 3. Inter.Congress on Ergonomics, Birmingham 1967/.
7. A new approach towards investigation of operator's thinking. Studia psychol., 1967, 9, 296-297.
8. Profesiogram majstra HSV /Ústav ekonomiky a organ. stavebníctva, Bratislava, 1967, 190 str. spoluautor J.Chripko/.

Šípoš, I.,

1. Semantic uncertainty and verbal tests. Studia psychol. 1967, 9, 70-71.
2. K problému výberového charakteru vnímania. Sborník FFUK, XVIII/VI, 1967, 115-121.
3. Response variables in MMQ test. Studia psychol. 1967, 9, 212-219.
4. Použitie psychofyziky na odstupňovanie sémantického kontínua. Studia psychol., 1967, 9, 260-268.

Štukovská, M.,

1. Combined significance of two independent experiments: A nomogram, *Studia psychol.*, 1967, 9, 72-76. /Spoluautor R.Štukovský/.

Uherík, A.,

1. Psychologický význam elektroencefalogramu. *Studia psychol.*, 1967, 9, 160-175.
2. Remarks on the law of initial value in psychophysiology. *Studia psychol.*, 1967, 9, 300-303.
3. A new apparatus for continuous recording of bio-skin reactivity. *Studia psychol.*, 1967, 9, 298-300.

Valter, V.,

1. Kvantová psychofyzická rovnice /prihláška objavu č.PO 20/1967/.